

Exam. Code : 103205
Subject Code : 1225

B.A./B.Sc. 5th Semester

POLITICAL SCIENCE

[Comparative Political System (UK & USA)]

Time Allowed—Three Hours] [Maximum Marks—100

Note :—Section A has **10** short answer type questions.

Candidate has to attempt **8** questions of **2** marks each. Answer to each question shall be approximately of **50** words. The total weightage of this section shall be **16** marks.

Section B has **8** questions. The candidate has to attempt any **6** questions in all by selecting at least **one** question from each unit. Each question shall carry **14** marks. The weightage of this section shall be **84** marks.

SECTION—A

1. What is the meaning of Comparative Government and Politics ?
2. Define Comparative Method.

3. Whether the Constitution of England is Rigid or Flexible ?
4. When was the Constitution of US framed and when it was implemented ?
5. What is Pocket Veto ?
6. Who is the present Prime Minister of United Kingdom and to which party he/she belongs ?
7. What is the composition of US House of Representatives ?
8. Write the names of two pressure groups of US.
9. What is Judicial Review ?
10. Write two features of unitary system of United Kingdom.

SECTION—B

UNIT—1

1. Define Comparative Government and Politics. Describe its scope.
2. Critically explain the System Approach of David Easton.

UNIT—2

3. Write the features of British Constitution.
4. Discuss the powers, position and role of US President.

UNIT—3

5. Compare and contrast the role of US Senate and British House of Commons.
6. Describe the features of British Party System.

UNIT—4

7. Critically examine the Rule of Law in British Judicial System.
8. Explain the federal features of US political system.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਭਾਗ ਓ ਵਿੱਚ 10 ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ 8 ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਉ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਕੁਲ ਅੰਕ 16 ਹਨ।

ਭਾਗ ਅ ਵਿੱਚ 8 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ 6 ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਉ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ। ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਕੁਲ ਅੰਕ 84 ਹਨ।

ਭਾਗ—ਓ

1. ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
2. ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿਧੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ।

3. ਕੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਠੌਰ ਹੈ ਜਾਂ ਲਚਕਦਾਰ ?
4. ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਦੋਂ ਬਣਿਆ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ?
5. ਜੇਬੀ ਵੀਟੋ (Pocket Veto) ਕੀ ਹੈ ?
6. ਵਰਤਮਾਨ ਬਰਤਾਨਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਦੇ ਹਨ ?
7. ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸਦਨ ਦੀ ਬਣਤਰ ਲਿਖੋ।
8. ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੋ ਦਬਾਵ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
9. ਨਿਆਇਕ ਪੁਨਰਨਿਰੀਖਣ ਕੀ ਹੈ ?
10. ਬਰਤਾਨਵੀ ਦੀ ਇਕਾਤਮਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—ਅ

ਯੂਨਿਟ—1

1. ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸ਼ਾਸਨ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ। ਇਸਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
2. ਡੇਵਿਡ ਈਸਟਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਲਿਖੋ।

ਯੂਨਿਟ—2

3. ਬਰਤਾਨਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
4. ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—3

5. ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨਟ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਕਾਮਨਜ਼ ਸਦਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ।
6. ਬਰਤਾਨਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।

ਯੂਨਿਟ—4

7. ਬਰਤਾਨਵੀ ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕਾਊਂਟ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।
8. ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੰਘਵਾਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖੋ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਭਾਗ ਕ ਮੇਂ 10 ਲਘੂਤਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੂਛੇ ਗਏ ਹੈਂ, ਜਿਨਮੇਂ ਸੇ ਕਿਨਹੀਂ 8 ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਂ ਕਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ ਪਾਂਚ ਪੰਕਿਤਯੋਂ ਅਥਵਾ 50 ਸ਼ਬਦੋਂ ਮੇਂ ਦੀਜਿਏ। ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ 2 ਅਂਕ ਹੈਂ। ਇਸ ਭਾਗ ਕੇ ਕੁਲ ਅਂਕ 16 ਹੈਂ।

ਭਾਗ ਖ ਮੇਂ 8 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੂਛੇ ਗਏ ਹੈਂ, ਜਿਨਮੇਂ ਸੇ ਕਿਨਹੀਂ 6 ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਂ ਕਾ ਉਤਰ ਦੀਜਿਏ। ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਝਕਾਝ ਮੇਂ ਸੇ ਕਮ ਸੇ ਕਮ 1 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ। ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ 14 ਅਂਕ ਹੈਂ। ਇਸ ਭਾਗ ਕੇ ਕੁਲ ਅਂਕ 84 ਹੈਂ।

ਭਾਗ—ਕ

1. ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸ਼ਾਸਨ ਤਥਾ ਰਾਜਨੀਤਿ ਸੇ ਆਪਕਾ ਕਯਾ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਹੈ ?

2. तुलनात्मक विधि की परिभाषा दें।
3. क्या ब्रिटिश संविधान कठोर है या लचकदार ?
4. अमरीका का संविधान कब बना और इसे कब लागू किया गया ?
5. जेब वीटो (Pocket Veto) क्या है ?
6. ब्रिटेन के वर्तमान प्रधानमंत्री का नाम लिखें। वह किस राजनीतिक पार्टी से संबंध रखते हैं ?
7. अमरीका के प्रतिनिधि सदन की रचना के विषय में बताएं।
8. अमरीका के किन्हीं दो दबाव समूहों के नाम लिखें।
9. न्यायिक पुनर्निरीक्षण क्या है ?
10. ब्रिटेन की एकात्मक प्रणाली की दो विशेषताएं लिखिये।

भाग—ख

इकाई—1

1. तुलनात्मक शासन और राजनीति की परिभाषा दें। इसके क्षेत्र का वर्णन करें।
2. डेविड ईस्टन के व्यवस्था सिद्धांत की आलोचनात्मक व्याख्या करें।

इकाई—2

3. ब्रिटिश संविधान की विशेषताओं का वर्णन करें।
4. अमरीका के राष्ट्रपति की शक्तियों, स्थिति तथा भूमिका का वर्णन करें।

इकाई—3

5. अमरीका के सैनेट तथा ब्रिटिश कॉमनज् सदन की तुलना करें।
6. ब्रिटिश राजनीतिक दल प्रणाली की विशेषताएं लिखें।

इकाई—4

7. ब्रिटेन की न्यायिक प्रणाली में 'कानून के शासन' का आलोचनात्मक विश्लेषण करें।
8. अमरीकी राजनीतिक प्रणाली की संघात्मक विशेषताएं लिखिये।